

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4.50 fl.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 fr.
1/2 an 12 fr.,
1/4 an 6 fr.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oara 12 fl. a treia
oara 10 fl.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Pentru limbă — pentru neam.

Arma cea mai puternică a stăpânilor noștri de astăzi a fost și este — slăbiciunea noastră, zicea nu de mult într-o convorbire privată un preot mare, foarte mare, nu prin dignitate, ci prin fapte. Sentința aceasta are valoare în raporturile de drept ale limbei noastre față de limba statului, care a cucerit teren cu atât mai ușor și mai repede, cu cât noi am abzis, nesiliți de nimenea, de exerciarea drepturilor limbei românești atât în comunele politice, cât și în cele bisericești. Mă restring la terenul bisericesc, spre a continua comunicatul din nr. 33 al „Unirii”, la care fratele (n—p.) avut bunăvoința a-i da importanța cuvenită, mărturisind — durere — o credință de desaprobat.

Biserica noastră bazată pe §§ 10 și 14. art. L. 44 ex. 1868 a statorit ca limba oficioasă, limba maternă a credincioșilor săi, cari toți sunt Români. De unde „oficiul” parohial, sau partea scripturistică a agendelor preoțești trebuie condusă românește și tot asemenea numai în l. română e corect și permis a da documente și scrisori oficioase, provăzute cu sigilul parohiei și cu număr oficios. Fiind vorbă, deci, de limba coalelor familiare, în senzul celor premise e mai presus de orice îndoială, că întocmai ca extrasele matriculare, numai în l. română e permis a se extradă, considere-se cauza fie din punct de vedere național — uzul contrar e crimă națională, — fie din punct de vedere iuridic. Doar și aceste — în înțeles mai larg — sunt extrase matriculare, adevărat, că rubricile diferesc, dar datele tot din protocolul matricular se scot, care trebuind a se purta în l. română, evident că și ce

se extrage din el, numai în l. română se poate prezenta. Cumcă — apoi — legea civilă recunoaște îndreptățirea limbii noastre de a figura ea singură și în extrasele familiare, o dovedește îndeajuns cazul expus în nr. 33. Limba română e singură legitimă în orice document ecleziastic, ca atare e recunoscută și de autoritățile civile. Ca dovadă firmă poate servi cazul acesta: în 22 Februarie a. c. am dat în cauză militară un un atestat (nu Estras!) despre moartea cutărui băiat *în limba română* în 20/III. pretura a cerut să-i alătur atestatul și în traducere maghiară. Am refuzat, bazat pe legea citată, până nu se va provoca la vre-o lege nouă, care să fi abrogat dispoziția aceleia. După restimp de 3 luni împlinite nu am mai fost molestă, pretura s'a folosit de atestatul românesc, care dacă nu recunoaște de legal, desigur l-ar fi respins, nu ar fi cerut traducerea aceluia. Precum apare deaici și din celea de mai înainte, oficiile externe cer scrisori în l. neromânească, ori cel puțin traduse, dar dacă estradarea acestora se refuză, se mulțumesc cu cele românești: oare mulțumi-s'ar, dacă „coalele familiare — precum crede fratele (n—p), și celelalte documente — adaug eu — în priviața limbii nu ar fi sprijinite de legi și ordinațiuni ministeriale”? Nu m-aș încumeta să răspund cu da.

Fiind vorbă de coalele familiare, eu aflu de greșită procedura acelor preoți, foarte mulți, cari se folosesc de blanchete ungurești, dar nu într'atât pentru limba rubricelor, acele se pot umplea românește, ci mai mult pentru că acele sunt făcute pentru matriculanții civili: „Informațiuni familiare pe baza matriculelor de stat” (Családi értesítő az állami anyakönyvek alapján“.)

În viața noastră de popor sărac, umilit, retras și mult încercat, preoțimea a avut pururea chemarea și datorința grea a fi povățuitoare spre bine nu numai pe câmpul moralei și credinței creștinești, ci și în toate trebuințele publice și în manifestațiunile externe ale neamului ca atare. Tot preoțimea a fost și este datoare a fi sentinela neclătită a limbii, care totodată e și limba oficioasă și rituală a Bisericii, în a cărei serviciu stă. Așadar credința sufletului nostru, întruparea în afară a credinții în forma văzută și bine organizată, adevărat Biserica noastră și firea noastră curată, deopotrivă impun fiecărui preot să cunoască și să exerciteze drepturile limbei noastre, acele drepturi, la cari pare a se fi referit păr. Dr. Vasile Lucaciu în cuvântarea sa la adunarea populară din Lugoj, când zicea: să nu dăm — fie vlădică, fie părinte — nici o scrisoare decât în l. română! Datorința aceasta e neîntreruptă, e o luptă continuă, care trebuie purtată zi de zi, nu numai din 5 în 5, ori din 3 în 3 ani, ca alegerile parlamentare, respective comitatense. Dacă ne luptăm — și datorii suntem să luptăm — cu atari ocaziuni, să nu retirăm nici în bătălia lentă îndelungată, în care e drept că nu se bate doba la ușa publicului și nu se slăvește nime, nu ne tămăiază nu ne cântă osanna, dar ne împlinim o datorință dintre cele mai sfinte și cununa luptătorului e cu atât mai prețioasă, cu cât e mai vrednic de ea.

„Eroii fără nume” de mulțori aduc foloase mai reale și mai nețuite ca vitejii purtați din gură în gură. (v—u).

„Credințe deșarte“. La articolul cu acest nume din nrul trecut al revistei „Cultura Creștină“ un harnic preot dela sate, trimite următoarele observări foarte îndreptățite: Nu ar fi rușine pentru noi, de am fi mai superstițioși ca alte popoare din patrie, pentru că, pe când ele în trecut aveau dreptul de a învăța, și statul pe seama lor înființă școli, pe atunci legile țării opriau pe iobagul valah dela școală. În cei câțiva ani ce sunt dela 1848, când ni-s'a permis, din banii noștri să ne ridicăm școli populare, căci la Caransebeș — obunăoară — nici cu banii noștri nu ni-s'a conces, a ne face școală medie. Deci din 1848 până azi nu s'a putut deștepta poporul nostru intru atâta, încât să lapede toate superstițiile.

Apoi mai sunt și azi o mulțime de comune, în cari școlile confesionale s'au închis, și guvernul nu a luat dispoziție, să edifice altele în loc. Acum, în astfel de comune, în cari poate nici preot nu este în loc, ci dintr'alt sat merge preot de servește la 2—3 săptămâni câte o liturgie, este oare mirare, dacă se încuibă superstițiile? E însă de sigur mirare, când fi cei desmierdați, căror se sacrifică bugetul țerii, căror statul le clădește școlii cu câte 2—3 puteri didactice, sunt cuprinși de superstiții grosolane întocmai ca și Românii, căror sute de ani le-a fost oprit a umbla la școală! Bunăoară știm, că acum 15—18 ani în o comună opidană, Panticu (Páncélcseh) s'a desgropat o nevastă maghiară — și au așezat-o altcum în groapă, din cauza, că se temeau, că li-se tot arată. — Autorii aceluia fapt însă nu au fost Românii!

Di Cholnoky, când va mai scrie despre superstiții, binevoiască a mătura mai întâiu pe dinaintea casei proprii! (f.)

Glasul unui păstor protestant pentru unirea bisericilor. Toți cei ce nepreocupat judecă starea trecută și prezentă a bisericii creștine, trebuie nescămbit să vadă, că desbinarea creștinilor în tabere nu este nici decât promovătoarea intereselor mai înalte ale creștinismului.

Deja în veacul XV-lea spunea un mare și învățat prelat al bisericii orientale, Visarion arhiepiscopul Niceei, că „nici un om nu e așa de nepricepător în școala evangheliei, încât să nu știe, că atunci e fericită biserica, când credincioșii ei sunt în bună înțelegere și unire“, și că „Dumnezeu numai credincioșilor uniți în pace și în bună înțelegere a trimis pe Spiritul său sfânt; și numai prin unirea și concordia credincioșilor se poate păzi nevătămat trupul bisericii încunjurat de atâta lupi“ (cf. Christophor Peichich, Speculum veritatis inter orientalem et occidentalem Ecclesiam, Tyrnavia, 1730, pagina 101—102).

Și astăzi mulți, foarte mulți sunt convinși de adevărul cuvintelor lui Visarion, și chiar pentru aceea nu e mirare, că azi nu numai din șirul catolicilor și a neuniților, ci chiar și din sânul protestantismului se ridică apostoli ai unirii bisericilor.

Un atare apostol al unirii bisericilor, un păstor evanghelic mai anii trecuți a edat o broșură interesantă („Aufruf zur Überwindung der religiösen Trennung, Mainz, 1897) în care tractează cu mare iubire de adevăr și cu multă simpatie chestia unirii bisericilor.

Fiind de interes obștesc unirea bisericilor, reproducem câteva idei mai marcante de ale lui, privitoare la această chestie:

„Sunt roadele amare ale desbinării, că noi credincioșii unui și aceluiaș Domn, am ajuns a fi străini unul față de altul, că în multe lucruri nu ne înțelegem unul cu altul,

și că conștiința confesională este mai acută și mai intensivă, decât cea generală creștină și bisericască. Aceasta e puterea centripetală, care apropie, iar aceea e cea centrifugală, care depărtează. Pe încetul s'a născut desbinarea, mai apoi s'a lătit. Ceeace obiecționăm unul altuia, adică cele ce ne resping și ne despart, în cea mai mare parte nu au fost pricina desbinării, ci numai urmări ale aceleia. Măestria duhului necurat este aceasta: mai întâiu ne-a aruncat în unilateralism, cu scopul de a ne desbină, iar acum folosește desbinarea noastră spre scopul de a ne întări în unilateralism. Ezeziile și practicile rătăcite, despre cari ne acuzăm unul pe altul, nu ar fi urmat, ori cel puțin nu s'ar fi susținut, dacă am fi rămas într'una, cum am fost. Unirea trebuie să servească ca mijloc spre a ne îndreptă reciproc rătăcirile și scăderile, ce în oricare parte le-a adus cu sine desbinarea. Desbinarea cu năcazurile și rătăcirile ei nu purcede din adevăr, nici din Dumnezeu, și ea nu servește bisericii spre mântuire, ci numai unirea, căci biserica una este, una a fost și la început, și una a rămas și în desbinare. Tot ce e adevăr și bun unește, și prin urmare unirea promovează adevărul și binele, îl ajută spre învingere. Desbinarea formează întunerecul și peștera, în care se poate ascunde și lăți nedreptatea și minciuna. Unirea este un înalt element al adevărului, al luminei și al libertății; ea e ca sticla, pe care nu e nici o necurățenie, nici o pată. Necredincioșii prin desbinare voiesc o pace moartă, noi însă, prin unire voim o pace viețuitoare... Să ne aducem aminte că suntem creștini, și că cu ce suntem datorii ca atari unul altuia. Nu alesiure ori silă, nu toleranță farisaică unul față de altul, din motivul că nu ne putem nimici unul pe altul, nu ură și dușmănie unul față de altul, nu o purtare rece

FOIȚA.

Bârsan la Blaj.

— Note. —

Suntem deja obișnuiți cu gândul, că turneurile dlui Bârsan prin Ardeal lasă întotdeauna dără luminoasă în urma lor. Și ziaristica noastră românească ardeleană, când e vorba să vestească abaterea dlui Bârsan pela noi, — nu cruță nici loc, nici simpatie Bine face.

Suntem abia începători intru toate și străduințele noastre culturale numai așa vor putea fi încununată odinioară cu măreția la care ne visăm, dacă punând umăr la umăr, ne vom sprijini din inimă curată unii pe alții.

Ivirea trupei dlui Bârsan în Blaj are peste ori-ce îndoială, mare moment etic românesc pentru noi, blăjenii.

Când te cugeți, că în acest centru istoric al românismului — precum și în toate celealalte centre românești — cât de puține prilejuri ni-se dau a ne putea încălzi mintea și inima la câte un izvor de genuină cultură și artă românească: apariția binevestitorilor graiului românesc trece pentru noi drept reculegere și înălțare sufletească.

Serile de Marți și Miercuri (27 și 28 Iunie c. n.) au confirmat intru toate păreriile

ce le avusem și până acum despre arta dlui Bârsan. — Comedia de Marți seara „Răzbunarea“, în care Chamion devine prin șiretlic bărbatul Marichitei, ce iubise și așteptase pe altul, a fost la înălțime. Elementul grotesc de care e plină piesa a fost perfect scos la relief. *Marichita* (Dna Bârsanu). În semn de răzbunare, împinge pe șiretul *Chamion* (Di Mărculescu dintr'o situație caraghioasă într'alta; iar când situațiile grotești încep a-se descurcă, hazul e general și nu mai conținește. Sermana fată de casă *Iosefina* (Dra Brașoveanu) nu se poate îndestulă mântui de încurcăturile, în cari o împinge tot mereu întâmplarea. Pe când acești pomeniți produc și desfac încurcături, seniorul *Montravert*, (Di Bârsanu) se muncește cu planuri de vânzare și cumpărare, par'că nici un fel de altă nevoie mai mare nu i-ar agită casa. Desnodământul însă aduce satisfacție, căci tinerii după lungi aventuri casnice, se înțeleg, iar bătrânul *Montravert*, veșnicul zăbunit și preocupat de socotelile lui de cumpărare — face un târg bun. — Prestațiunile pline de viață au produs plăcere generală și aplauze nesfârșite.

Drama „*Vânturătorii mărilor*“ de Miercuri seara ni-a dat puternice momente psihologice din viața britanului crescut pe valurile mărilor. Bătrânul *Legoez* (Di Bârsan), vechiu mărinar înfrățit pe moarte pe viață cu „marea“ lui iubită, stăruie din răsuputeri să îndoiaie pe *Janic* (Dna Bârsanu),

fetița norei sale *Mariana* (Dra Brașoveanu), ca numai după marinar să meargă de nevastă. Nepotul *Petre* (Di Mărculescu) e dus de mult departe pe mări și bătrânul își ceartă nora adeseori, pentru că nu crede în reîntoarcerea norocoasă a tinărului, ci blastă marea și desbate mereu pe *Janic*, să nu se gândească la *Petre*. — Sunt sguduitoare momentele ce le tinde tării bătrânului, ce apoteosează apele și furtunile sublim înviforate ale mărilor și nu înceată a spera, că nepotul său se va reîntoarce întreg, sănătos, ca un vajnic marinar, oțelit în mii de primejdii marine. — Nepotul însă departe în luptă suferă naufragiu; dar nu se nimicește, ci soarta îl scapă cumva, ajunge apoi pe uscat, iar cu vremea devine chibur de bogat. Găsise aur. Un tinăr marinar, prietin de cruce al lui, vine de aduce știrea despre naufragiu. E firește în credința, că *Petre* a pierit în valuri, ceea-ce însă nu-i spune bătrânului. — Bătrânul când năzarește pe tinărul marinar după atâta potop de vreme, îl ia drept nepotul său: *Petre*. *Janic* se îndrăgește de el. Încurcăturile și cataclisme sufletești sunt mari, iar tinărul, ce n'a cutezat din milă să se descopere fâțiș, ajunge în situații imposibile. Într'un târziu ajunge acasă și *Petre* — dar nu mărinar oțelit, precum îl așteptase bătrânul cu ardoare. — Situațiile se descurcă mereu. Dar idealul de marinar e neînvins și dragostea pentru valurile mării fără margini a bătrânului e atât de îndărătnică și

ori respingătoare chiar, nu ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte trebuie să fie ținta noastră unul față de altul, ci dragostea care e mai pe sus de orice dușmanie, și egoism, care nu caută ce e al său, ci aceea ce e a altuia. care nu cunoaște nimic mai înalt, decât mântuirea în Hristos, și care nimic mai mult nu dorește decât ca prin credință să fim desăvârșiți în unire (Ioan, 17, 23).

În vederea dragostei lui Hristos, care s'a dat crucii pentru noi, și ne-a împăcat cu Dumnezeu, nimic nu e iertat să întrelăsăm, nu trebuie să avem odihnă, până ce nu am făcut toate pentru a închide prăpastia ce s'a deschis între noi. . . . În care raport stăm față de Hristos, în același raport stăm față de biserică. Dacă cineva s'a lăpădat odată de credință în Hristos, ușor îi va fi să se lapede și de unirea bisericească. Dacă suntem una în credință spre Hristos, neapărat dorim și unirea bisericilor...

Prin neunirea noastră supărăm pe Hristos, care ne-a răscumpărat pe noi, și punem zăbavă triumfului evangheliei între păgâni. A reuni pe toți creștinii în comuniunea dragostei și a păcii, spre care sunt chemați, este un lucru bineplăcut lui Dumnezeu, în fața căruia trebuie să dispară toate prejudeciile, și prin ce se împlinește cuvântul ce ni-s'a rostit: Tot ce e născut din Dumnezeu învinge lumea, și credința noastră este steagul care a învins lumea (1. Ioan 5. 1)“.

Admirăm înălțimea vederilor acestui preot protestant, căci ideile aceste ale lui purced din o inimă adevărat creștinească, carea în mijlocul lumii materialiste și indiferentiste de astăzi luptă pentru marile idealuri ale creștinismului. Ideile lui sunt potrivite pentru a determina și raporturile confesionale dintre noi Români uniți și neuniți, frați de un sânge, pe cari fatalul des-

tin al istoriei asemenea ne-a aruncat într'o jalnică și dureroasă desbinare, din care ca să ieșim cât mai curând, este o nevoie nu numai bisericească, ci și națională.

Virgil Pop.

Corespondințe.

Cluj, la 28 Iunie n. 1911.

Onorată Redacțiune!

Ziarul „Alkotmány“ din Budapesta vorbește în nrul său dela 24 Iunie n. care abia azi mi-a ajuns în mână, despre proiectata reuniune socială-literară „Sfânta Unire“, pentru a cărei înființare lucrează unii fruntași ai clerului gr.-cat. român. În legătură cu aceasta se amintește și de vorbirea, cu care eu am avut onorul a saluta pe Excelența Sa Domnul Ministru de culte, contele Zichy. În numele bisericii gr.-cat. când la 24 Maiu 1910, ca reprezentant al Maiestății Sale a prezidat o promoțiune sub „auspiciis regis“ la universitatea din Cluj, și când, ca om nou în importantul său post, toate confesiunile l-au salutat corporativ, prin delegațiuni. Autorul aceluia articol, pe care nu am onorul a-l cunoaște personal, reproduce, cu unele omisiuni, unele părți din vorbirea mea, care n'a fost cunoscută, decât într'un cerc restrâns. După ce deci un ziar a dat publicității un fragment din acest cuvânt ocazional, și l'a dat într'o formă, care, mai ales în atmosfera abnormă de azi a vieții noastre publice, poate provoca nedumeriri, ori false interpretări, aflu de lipsă a Vă ruga, să binevoiți a lua act de aceasta scrisoare și, întrucât credeți asemenea, a reproduce în întregime cuvântarea mea în traducere fidelă. Pentru

deplină lămurire, Vă alătur 1 ex. al textului original și 1 ex. al traducerii autentice.

Primiți, Vă rog, Onorată Redacțiune, expresiunea deosebitei stime, ce Vă păstrez.

Dr. Elie Dăianu,
protopop.

Excelența Voastră, Domnule Ministru!

În numele parohiei gr.-cat. române din localitate ne înfătoșăm cu umilită reverință înaintea Excelenței Voastre, ca să Vă salutăm omagial, atât ca reprezentant al Maiestății Sale, al Domnului și Regelui nostru apostolic, cât și ca dirigitorul principal al intereselor religiozo-morale și culturale ale patriei noastre iubite.

Nu pot ascunde faptul, că noi, cei ce trăim și nădăjduim în lumea de idei superioare ale creștinismului pozitiv, ne-am folosit cu dragă inimă de aceasta ocaziune sărbătorească, ca să putem saluta pe Excelența Ta, marele propuguator al acestor binecuvântate idei, la acest cel mai înalt loc al acțiunilor, și să implorăm binecuvântarea lui Dumnezeu asupra năzuințelor Excelenței Tale, cari țintesc la binele de obște al patriei.

Biserica noastră greco-catolică, orientată prin exteriorul instituțiilor sale, însă occidentală prin cuprinsul ei dogmatic, în urma unirii sale cu biserică universală a Romei, are chemarea firească de a lucra la realizarea armoniei între Apus și Răsărit, și peste tot de a conlucra, prin netezirea felurilor contraste, la împăcare, la restabilirea fericitei înțelegeri din vechime.

Aceasta sfântă Unire, care în conglăsuire cu tradițiunile românești, a adus și poporul nostru în legături mai strânse atât cu tronul Domnitorilor patriei, cât peste tot și cu curentele culturii apusene, pe unul fiește care din noi neconținut ne îndeamnă, ca în sensul ideilor creștine, să năzuim întotdeauna, și pe terenul vieții politice și sociale, spre frățietate creștinească, spre toleranță iubitoare și spre înțelegere echitabilă, întemeiată pe dreptate.

neînfrântă, încât e în stare a-și batjocuri și adoratul nepot de odinioară Petre, și a-și da și pe Mariaza după străinul marinier *Jaquemin* (Dl Țancovici), decât după Petre, căruia i-o destinase.

În actul al doilea, când dragostea pătimase pentru mare erupse chiar în blesteme la adresa seminției sale, de s'ar retrage cândva lașă pe ușcat: apogeul dramatic se resfrânge cum nu se poate mai sublim, iar eroicul *Legoez*, cu vocea de tunet, gesturile bisate și mințile nitate pe un moment, impresionează adânc, cucerește și deprimă...

În mijloc de admirare generală, la sfârșitul actului al doilea un braț întreg de flori vii sboară diușpre auditoriu pe bină, troenind podina.

Impresia a fost din cale afară plăcută. După reprezentație publicul s'a retras mare parte la mese.

Ciasornicul grăbiă deja în noapte târziu, când aplauze prelungi din jur de mese primiau între sine pe artiștii sării. — Se furisase deja știrea, că în ziua următoare vom mai avea parte de o reprezentațiune artistică, dar greutățile ivite la mijloc, cari nu puteau fi înlăturate, au fost mai puternice decât dorința artiștilor și a noastră.

Să ne vedem cu bine cât mai curând, iubitorilor musafiri!

I. Roșu-Roșioru.

CHIOREANU.

(Continuare).

Doamne, ce mai trai duc și domniiaștia! Cât e ziua de mare tot la umbră, tot la umbră, iar când li-sește ure, haid' pe cele fânațe, la beut, la mâncat, și cântă și răd și aleargă. Las, baronu cu baronu; ce să zică însă despre un ișpan, un dascăl, un notareș chiar el, Gheorge Chioreanu Ști, să stai și să-i prinzi, cum prinzi o cotecă și-o vâri în buzunar. Cu pământele, cu vitele lui, cu atâtă strânsoare la casă să nu fie în stare, un singur ficior la casa Chioreneștilor să trăiească mai altfel, decum trăește un birșiș de ai lui.

Drept avu baronul, când îi zise într'un rând:

— Ei, vecine Gheorghe, odată trăiește omu în lume!

... Odată, ... vezi bine că asta una eră drept.

Dacă ar fi să mai invie morții, nu știu dacă bătrânul Chioreanu, când s'ar gândi la una ca asta, nu ar mai vrea să se întoarcă iară de unde venise. Sânt abia doi ani de atunci, și la casa lor să stai în loc și să te miri și iar să te miri...

Adecă ce? Chioreanu eră tot Chioreanu, înalt și fătos, nici nu întinerea, dar nici nu îmbătrâna, — însă dacă se purtă ceva mai

curățel — ia, niște biete cizme, o pălărie, un îmbrăcământ mai așa, acum haid și miră-te lume, că pică și pică cerul de sus... Că i-să și putea. Că a fost lăsat Dumnezeu, într'un rând, o mare săracie de fân, — oamenii își vindeau vitele pe întrecute, Chioreanu tot așa. Ce vrei? — Să dai dintr'odată douăsprezece capete de boi, adecă urși nu numai boi, acolo f-s bani. Mulți bani și trei bani se îmbulziră atunci în șerparul Chioreanului.

Banul însă îi făcu să nu mai aibă astămpăr și Doamne, iute se mai duce și mai ales când îți lipsește ceva. Chioreanu când se simți cu grămada aceea de bani la sin, ca și cum i-s'ar fi luat o ceată grea de pe ochi — numai acum vedeă, câte lipseau la casa lui. A cumpărat și a cumpărat și nu mai gâtă cu cumpăratul.

Cele două vecine, cari se întâlneau în fiعة zi la fântâna cu blane, nu mai puteau să se mire îndeajuns și — ca și cum și-ar spune o poveste de demult, numai ce le auziai:

- Văzut vecină, ...
- Văzut, soro!
- Nu mai departe, și asară ...
- Văzut, Doamne ...
- Ale arături...
- Așa, soro,
- Și ale zorzoane...
- Că bine zici soro...
- Vei ști tu de unde?

Intru aceste ale noastre modeste străduințe etice și culturale, cari după priceperea noastră sunt, dacă și nu frasele plăcute, dar faptele hotărâte ale celui mai curat patriotism, cerem și pentru noi puternicul și binevoitorul sprijin al Excelenței Voastre, și în nădăjduirea sigură a aceluia, rugăm pe bunul Dumnezeu, Părintele nostru, iubitor al tuturor, ca pe Excelența Voastră să Vă țină în deplină putere și nescăzută virtute.

Spicuri.

Din Secuime.

S'a întâmplat în comuna N. Pe vremurile din 48 reformații siliau pe gr. cat. să treacă la religiunea lor. — Un poporean bogat a și trecut. Cu timpul l-au ales de curator, jude comunal etc. Eră om cu frica lui Dumnezeu, — darnic, solvea regulat porțiunea la preot (trei clăi de grâu, trei de ovăs și un car de lemne), frecuenta biserica regulat, și eră omul reformării de peste tot. — Și ce s'a întâmplat?...

După 45 de ani, omul nostru încă s'a dus — ca bătrân — la adunarea presbiterială, — unde eră vorbă despre rectificarea porțiunii preoțești, — și-a dat și el opiniunea la obiect, — la care s'a ridicat dela ușe un miserabil om ref. și cu gură mare a strigat, că: *Să tacă în ședința lor, că n'are drept de vorbit!... D'apoi pentruce? întrebă moșneagul: Ești „Român“ (oláh) i-se răspunse și n'ai drept între noi!!... Bătrânul se sculă îndată dela masă și-i replică: „Drept ai zis!!... de 45 de ani sunt în comuna aceasta și încă nime nu mi-a zis că:... ce sunt, sau ce am fost?!... Tu mi-ai zis*

— Ferească-mă Precista. Și așa înainte, pânăce într'un târziu, aducându-și aminte te miri ce, o luau razna care încătrău.

Însă odată cu cumpătările se împuținau și banii și din una în alta, când ieși în primăvară, se pomeni fără nici o pară. Plugurile așteptau de mult să-și lustruiescă cele fere ruginite, — însă cine să le tragă?...

Că în grajd boii nu mai mugeau de mult și ca să-l facă se mugească trebuiau bani, — mulți, grei bani trebuiau, și dacă n-ai, de unde să-i ieai?...

— Ei, ce atâta treabă! se gândi — dela o vreme, Chioreanu. Pământ berechet, oameni flămânzi de el cât nici nu gândești și cu o cale, încă se scăpa — Doamne, de câte griji, încărcate pe capul lui, — să mai scăpa. Numai un Chioreanu, un om de rândul lui, putea ști, ce erau grijile ale! Și pe lângă aste nu făcea chiar un bine că, — prin asta ajută atâția nevoiași?.... Zis și făcut.

Și a împărțit toate pământurile, — cam în parte, cam pe bani, care cum îi venea, iar pentru el și-a fost oprit numai viile din dealul Bogdanului — să nu zică cineva, că s'a baronit de tot... Ca și cum s'ar găsi oarecine, care să se încumete să-i spună bunăoară: „Nu faci bine, nea Gheorghe, nu-i bine ceea-ce faci.“ Azi tot omul e stăpân — în largă voie pe averile și plăcerile lui...

(Va urmă).

adevărul!!... Acum adio!!... mă întorc unde am fost!!... și am să mor ca „Român“!!!... Bătrânul a venit îndărăpt la religiunea gr. cat. și ca atare — în etate de 82 de ani — a și repausat!!...

Cu mine s'a întâmplat! — Eu am primit pe bătrânul în sinul bisericei noastre, — și am servit la îngroparea lui! Fie-i memoria binecuvântată. *Ioan Stănciuc* eră numele bătrânului — pe care ungurii îl numiau „*Stăncuș Jancsi*.“

Odorhelianul.

Reviste.

Austria. Ministrul prezident *Bienerth* n'a reușit să creieze dorita majoritate armonică, — a trebuit decisă se retragă de pe arenă.

Noul ministru prezident, baronul *Gautsch*, a preluat deja alaltăieri conducerea afacerilor în palatul prezidențial.

Oa supus neclintit a voinței împăratului întru toate, baronul *Gautsch* a ajuns acum deja pentru a treia oară în fruntea guvernului austriac.

Misiunea guvernului *Gautsch* ar fi, ca formându-și majoritate să poată vota cu succes proiectele militare și cele privitoare la dările nouă.

Mai renitenți se par și acum bohemii, pe cari nu i-a putut îndulci și câștiga nici fostul prezident *Bienerth*.

Guvernul viitor — după toate semnele, viează și moare de-odată cu nouăle proiecte militare.

Franta. Guvernul lui *Monis* faptic s'a dus cu plutele.

Președintele republicei, *Fallières*, a iscalit deja denumirea noului guvern.

Azi s'a prezentat în Camera noul cabinet în frunte cu ministrul prezident *Caillaux*.

Noul guvern a declarat, că se angajează pentru toate reformele, pe cari le avuse și guvernul *Monis* în program. Se va năzui din răspuseri, să realizeze reforma electorală dimpreună cu toate modalitățile, pe cari le doresc și republicanii. — Va pregăti reforma dărilor, precum și toate celelalte chestii publice urgente, ce apasă atmosfera franceză.

Cabinetul se compune din următoarele resorturi: Prezident și ministru al internelor în persoana lui *Caillaux*, ministrul externelor, ministrul de războiu, ministrul de marină, ministrul instrucției, mini-

strul de finanțe, ministrul muncii publice, ministrul de comerț, ministrul agriculturii, ministrul de colonii, ministrul de sociale și patru secretarii de stat în secțiile următoare: interne, finanțe, postale și arte frumoase.

Presă franceză publică cele mai diferite impresii și păreri despre noii cârmuitori.

Academia română.

Institutul Otteteleşanu.

Publicațiune.

1911.

Cu începerea viitorului an școlar 1911—12 se vor primi saisprezece eleve în institutul de fete dela Măgurele (Ilfov), fundat de Ioan Otteteleşanu și înființat de Academia Română, sub înaltul Patronajiu al Majestății Sale Regelui, cărora li-se vor da, conform dispozițiunii testamentare a răposatului fundator, o creștere casnică și instrucțiunea cuvenită unei „*bune mame de familie, fără pretențiuni sau lux*“.

În tot timpul studiilor de 5 ani, elevele vor avea întreținerea în Institut și nu vor putea părăsi școala până la terminarea studiilor, afară de cazuri de forță majoră.

Sunt admise în Institut copile născute din părinți români săraci, pe deplin sănătoase, cari până la 10 August 1911 au împlinit 12, dar încă nu 15 ani, au pregătirea ce se da în școlile primare din România și au obținut la terminarea cursului primar cel puțin media 7,50. Candidatele cu clase secundare au să prezinte certificatele de clase secundare având media cel puțin 6.

Nu se admit dispense de nici un fel.

A doua soră nu poate fi admisă în Institut, decât numai după trecerea a cel puțin trei ani dela absolvirea celei dintâi.

Părinții elevelor primite în Institut nu pot să-și iea fiicele, de săntele sărbători ori pe timpul vacanțelor, în familie; Direcțiunea își rezervă dreptul de a da ori nu voie elevelor să petreacă în familie pe vacanțe.

Părinții aspiranților ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită la Academia Română — până la 10 August 1911 — cererile însoțite de:

a) act de naștere;

b) act de vaccinare;

c) act de paupertate liberat de autoritatea comunală respectivă, în care se vor arăta: *profesiunea părinților, starea lor materială; în caz de vor fi pensionari, cuantumul penziunii, și numărul copiilor cu vârsta lor;*

d) *atestat școlar* despre terminarea claselor primare.

Actul de paupertate trebuie să cuprindă toate datele arătate mai sus; în caz contrar, el se va înapoia cu celelalte acte și nu se va mai face înscrierea.

Comisiunea Fundațiunii Otteteleşanu, examinând actele și luând informațiunile ce va crede de cuviință, va dispune ca concurențele, cari îndeplinesc condițiunile mai sus precizate, să fie supuse la un examen de primire, prin care se va constată gradul de

pregătire în cece privește *citirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țărilor române.*

Concurențele, cari nu sunt din România se admit fără examen de primire, în virtutea atestărilor obținute în școlile similare din patria lor, și au să trimită la Academia Română, tot până la 10 August stil vechiu, cererile însoțite de actele enumerate mai sus, de un atestat medical și de o fotografie a lor. *Actele în limbi străine vor fi însoțite și de traduceri lor în românește.* Lipsa fotografiei atrage după sine neînscrisirea între candidate și înapoierea celorlalte acte.

Academia își rezervă însă dreptul de a face admiterea definitivă a copilelor din afară de Regat numai după ce ele vor fi examinate de medicul Institutului.

Rezultatele examenelor se vor supune împreună cu toatele actele, printr'un raport, Augustului Protector al Academiei Române, Majestății Sale Regelui, căruia îi aparține a decide în privința primirii.

Examenele se vor începe în localul Academiei la 12 Septembrie 1911, ora 8 dimineața.

Cu începere dela 16 August, părinții pot ridica actele de naștere, de vaccina și de studii, cu cari au înscris copilele.

Nr. 992.—București, 1 Iunie 1911.

Noutăți.

A apărut: Poetică și Legendar Poetic pentru școlile medii și institutele pedagogice de *Dr. Ioan Rațiu și Alexandru Ciura*, profesori gimnaziali. Blaj 1911 Tip. Sem. teol. gr.-cat. Preț 3 coroane. Manualul a fost aprobat în manuscris din partea Ministerului.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Subscribul în numele credincioșilor mei aduc mulțumirile mele lui Murvai Ferencz pentru darul de 20 cor. făcut bisericii noastre, lui Murvai Josca pentru darul de 10 cor. Totodată aduc mulțumiri și Doamnei Ecaterina Lazar, care a conlucrat la înfrumusețarea s. noastre biserici cu perdele în preț de 20 cor. lui Nicolae Tanase pentru 2 icoane în preț de 20 cor. Pentru fapta lor creștinească Dumnezeu le răsplătească din vistiriile sale. Șaroușul ung. la 20 Iunie 1911. *Nicolau Frâncu*, preot.

Sfintire de biserică. Primitivă invitare la actul consacării bisericii gr.-cat. din Ludușul de Murăș, ce se va îndeplini prin Excelența Sa Înalt Preasfințitul Domn *Dr. Victor Mihályi de Apșa*, Arhiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș, în 12 Iulie n. 1911 (sărbătoarea ss. apostoli Petru și Pavel), la 9 ore a. m. După consacrare, la ora 1 p. m. va fi banchet festiv; cuverta à 6 coroane. Seara la 8 ore precis va fi Producțiune teatrală împreună cu cântări în hotelul „Central” din loc, căreia îi va urma petrecere cu dans. Venitul curat este destinat în favorul bisericii consacrande. Doriții de a participa la banchetul festiv, precum și cei cari voiesc a reflecta la învarsărire, să binevoiască a se anunța cu 5 zile mai înainte la învățătorul din loc Vasile Morariu.

N. Iorga. Pe cât suntem informați din surza cea mai competentă, sărbătoritul zilelor trecute, dl N. Iorga, e deja convalescent din „boala grea” ce-l ajunsese chiar în momentele, când mai mult ca oricând era admirat și sărbătorit din toate părțile.

Un tainic gest al Proniei și acesta în fața unei mari și totuși trecătoare zidiri, ce-și trece „trupul obosit peste pragul celor 40 de ani”, — spre a-i aduce „aminte, că suntem praf și umbră”..

Cu bucurie luăm act despre reînscăpătare și felicităm și din ast prilej pe acest stentor național, făuritor de idealuri și muncitor fără pereche, care și la apogeul măririi sale neajunsă, nu pregetă a recunoaște și a mărturisi, că toate sunt deșarte și trecătoare „afară de acest suflet din noi, care e tot lumină și căldură și pe care suntem dator să-l face să ardă, ca ori-ce candle, numai înaintea icoanelor unui ideal...”

La mulți fericiți ani, spre mângăierea, bucuria și mândria noastră românească a tuturor!

Pentru biserica din Pata. Pe lângă suma de 542 cor. încursă-pentru edificarea bisericii noastre și achitată cu mulțumiri în foaia noastră „Unirea”, am mai primit colecta Mult Onoratului paroh-viceprot. On. Aureliu Poruțiu din Dezmir în sumă de 75 cor. 30 fil. oferită de bunii-credincioși: Aureliu Poruțiu, C. Simeon câte 20 c. Morariu T. 1 c. Măcelariu G. 2 c. Pătean Ig. 1 c. Naș Ștefan I. Danilă 1 c. Șerban I. 2 c. Felecan I. Leontesei 1 c. Moldovan Ștefan și soția Anisia 10 c. Moldovan N. Anischi, Damian L., Damian T. i. Lazar câte 1 c. Cubleşan I. 2 c. Roman L. Cubleşan S., Șerban Pop V. câte 1 c. Oltean L. 2 c. Pinteș S. 50 fil. Todor A. I. Simeon, Oltean A., Jucan A., Pop P. câte 1 c. Alb D., Crișian C. câte 40 fil. Rusu T. I. Danila, Toder Alex. a Natului câte 1 c. ceea ce cuităm și mulțumim din inimă cu vechea și românească mulțumiri: „Dumnezeu primească”. Pata 23 Iunie 1911. *Mihail Hodârnu*, paroh. *Cenan Gligore*, casar.

Bănuțiu la Oradea mare. Dl Bănuțiu va sosi cu trupa sa de artiști în 9 Iulie n. la Oradea mare. — Aviz celor din partea locului!

La gimnaziul din Brașov s'a terminat examenul de maturitate Sămbătă după amiază. Au reușit cu eminentă 6 inși, cu bine 13, iar maturi au fost declarați 18. Din câte un studiu au fost relegați la emendare 12, iar trei vor repeta examenul întreg preste un an.

Principesa Maria în Londra. Ziarele străine încă confirmă știrea, că la petrecerea shakespeariană aranjată în Londra din prilejul serbărilor de încoronare, a fost mult admirată frumuseța Principesei românești Maria.

Corfescu. Renumitul cântăreț de operă dl Nicu Corfescu va concerta Duminică, în 2 Iulie n. c. la Lipova.

Nogi în Budapesta. Se vestește, că vestitul rusofob, generalul japonez contele Nogi va călători în curând la Viena, de unde pe la mijlocul lui Iulie se va abate și la Budapesta.

24 băieți sănătoși are femeia de patruzeci de ani a surugiului Bentsch din Ruhlsdorf. Rară virtute! Întreg satul dă ajutor mândrei familii.

Mandatul dela Vinț. Primitivă azi știrea, că ancheta ordonată în chestia mandatului dela Vinț, după o durată de două săptămâni s'a sfârșit alaltăeri, constatându-se, că toate motivele de nimicire cuprinse în petiția alegătorilor dlui *Dr. Iuliu Maniu* sunt *adevărate*, pecând afirmațiunile contrapetiției lui Mayer Ödön nu-s întemeiate. S'auzim de bine cât mai curând!

Vifor și grindină. După canicula mare, ce domnise în săptămâna trecută, zilele din urmă au adus multă ploaie peste aproape întreaga țară. — În Budapesta s'a schimbat temperatura rapid, aducând ploaie răcoritoare. Din Timișoara se telegrafiază, că în părțile sudice au fost mari vifore. — În Deta și Ciocova grindina de mărirea alunelor a făcut mari ravagii în pomii și în podgorii. În Reșița a fost într'una din nopțile trecute o rumpere de nor ce-a durat zece minute. Orcanul a smuls mulți arbori din rădăcini și a prăpădit o mare parte din recolta pomilor. — În Carloveț a fost grindină de mărirea ouălor de porumb. Se mai semnalează grindină din Késmárk, Tátrafüred, Jászberény, Murăș-Oșorheiu ș. a. — La noi în Blaj încă fusese o caniculă neobișnuită, cu deosebire Duminică, Luni și Marți. Termometrul arată la umbră 36° C., iar la soare se urcase maximul până la 46° C. Începând de Marți noaptea spre Miercuri — temperatura a scăzut.

Dr. Sigismund Purjesz, renumitul medic al universității din Cluj, scrie: „Așa amară naturală *Francisc Iosif* bucuos o aplică totdeauna, pentru că efectul ei purgativ se manifestă în toate cazurile fără urmări neplăcute”. Se află în farmacii și specerii. Direcțiunea de transport în Budapesta. (10).

Primejdie națională. Ministrul internelor a detras debitul postal pe întreg teritoriul Ungariei, dela harta etnografică alui Hanau Henric, apărută în editura institutului hartografic alui Freytag și Berndt.

„Icoane din luptele Bisericii”. În ultimele două zile citim banii dela dnii: *Păr. Ștefan Roșian*, profesor de teol. Blaj 3 coroane; *Profesor Ioan Iepure*, Beiuș 3 coroane; *Preot Alexandru Pop*, Belotint 3 coroane.

Asigurați produsele de câmp! După observațiile făcute în anii din urmă, asigurarea produselor de câmp nu se face în așa măsură, cum ar fi de dorit pentru populația noastră dela sate. Pornind dela un spirit de cruțare fals aplicat, recolta de mulțumiri nu se asigură de fel, sau nu deajuns împotriva pagubelor de foc. Când apoi produsul muncii agriculturii se găsește adăpostit în hambare, fără veste ajunge peste noapte pradă flacărilor. Cu durere privește țărănul cenușa avutului său și exclamă: „Ah, de-aș fi fost asigurat!” — Așa e! Dar e prea târziu și toate speranțele unui câștig bogat sunt nimicite în câteva minute. Și aceasta numai din cauza, că economul nostru a vrut să cruțe cei câțiva fileri, sau câteva coroane, ce l-ar fi costat asigurarea, macare se ține de datoria cea mai scumpă pentru un bun econom față de el însuși și față de familia sa, să-și asigure întreaga avere contra pericolului de foc, observând cât de mici sunt în schimb jertfele bănești, ce le aduc în acest scop. Căci în orice caz minimala premie nu stă în nici un raport față de paguba, care un foc cât de mic i-o poate cauza economului! Cel care nu e asigurat adeseori ajunge prin astfel de nenorocire la sapă de lemn și cade în sarcina comunei ca cerșitor.

Banca „Transsylvania” nu are taxe mai mari ca institutele străine și asigurarea acolo se recomandă cu căldură.

Partea Literară.

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.

după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

47

VII

Cei patru cruciați și cavalerul de-Fursi își luară rămas bun de la principe. Acesta le dete bunuri mari și bani, căci n'a voit să-i lase din curte cu mâna goală. — Cavalerii primiră cu mulțumită darurile spunând, că se vor ruga pentru fericirea sufletului principelui. Aceste vorbe provocară ris în toți locuitorii din Mazovia, căci eră lucru știut, ce dur tractase ieri principele cu ei.

Siegfried sărută mâna principesei iar Guo Danfeld se apropie de Danusia și îi spuse:

— Noi și făul trebuie să-l răsplătim cu bine și să iubim chiar și pe inimicii noștri; voiu trimite o călugăriță, ce va aduce balzamal, făcător de minuni.

— Cum să-ți mulțumesc pentru bună-tate? — întrebă Danusia.

— Iubește ordul și membrii lui, — răspunse cavalerul.

Cavalerul de-Fursi, ce eră și el prezent la despărțire, abia își putu lua ochii de la Danusia. Îndatăce se depărtară din castel, pe drum către Citna întrebă numai decăt:

— Cine a fost fata aceea frumoasă, cu care ai povestit înainte de despărțire?

— Fata lui Jurand, — răspunse Danfeld.

— Pe care am de gând s'o fur?

— Acea!

— Atunci pentru ce ai fost așa amical cu ea și pentru ce i-ai promis, că-i trimiți și balzamal?

Siegfried Löwe, se uită încrunțat la Danfeld așa, că acesta trebui să-și explice întreaga sa purtare.

— I-am promis balzamal pentru vindecarea mirelui ei rănit, că decumva vom răpi-o, să nu poată zice, că noi am tractat rău cu ea și că noi i-am dat chiar și medicină după răpire.

Explicarea asta plăcu lui Siegfried Löwe, și zise satisfăcut:

— Ai lucrat înțelepțește! Balzamal să îl trimiți prin un om de încredere.

— Voin trimite o călugăriță, carea va observa toate și va fi atentă la împrejurări.

— Și cu cine o vei răpi? — întrebă Löwe.

— Am câțiva oameni, cari au părăsit Mazovia, ca să nu-i spânzure; aceștia nu se tem de nimic și sunt pregătiți la toate, dacă le promit un premiu bun...

— Dar de te vor tradă?

— Nu mă pot, căci atunci se tradează pe ei înșiși, doară îți spusei c'au fugit de spânzurătoare! — Îi îmbrac cinstit și ei vor duce și epistola... Și așa epistola e totul, apoi sigilul...

— Trebuie să ne cugetăm la toate — zise Rothger. — Dar dacă Jurand va merge în Cehanov, și acolo va conveni cu aceia, cari duc epistola?

— Fii liniștit, se vor griji ei, să nu convină cu Jurand! Doară bine știi ei, că astfel de convenire ar avea ca urmare streangul.

— Și dacă din întâmplare îi vor prinde?

— Ce ne pasă nouă?... Noi nu-i cunoaștem! Cine va dovedi, că noi am scris epistola?

Gottfried, dând din umeri, zise:

— Ce vă temeți, chiar și dacă ar ști, că noi am voit să furăm fata?... Doară ori mai iute, ori mai târziu, tot vor trebui să știe!... Căci de ne va succede, va trebui să-i dăm numai de știre lui Jurand, că: „Fata e în mâinile noastre, dă-ne în schimb pe cavalerul Begrov, și-apoi predă-te și tu!“... Și dacă îl vom înștiința despre asta, fiecare va ști, că noi am furat-o.

— Natural! — strigă de-Fursi, căruia nu-i convenia lucrul. — De ce să ascundem un fapt, care cu timpul tot trebuie să se știe.

Danfeld rise cu hohot și întrebă de Gottfried:

— Spune frate, de câți ani porți căputul asta?

— De șase ani.

— De-l vei mai purta încă șase ani, și tu vei pricepe multe din politica ordului. Eu voiu comunica lui Jurand: „Fica ta e în mâinile lui Schomberg... De vrei să zici ceva, gândește-te la copiii lui Vitold!“

Rothger aprobă încet:

— Bine ai făurit planul asta, și Dumnezeu ne va ajuta să-l executăm.

— Dumnezeu favorizează orice încercare, ce-i favorabilă pentru ord, — adause Siegfried Löwe.

Cruciații tăcură. De-Fursi rămase ceva îndărătul lor și începu a se gândi.

Ieri nutriă încă ură pentru Jurand, căci acesta prinsese pe Bogrov, prietinelui lui bun, și ar fi dorit să-și răzbune cavalereste, cu sabia 'n mână... Nu o răzbunare dejositoare, cum o contemplant ceialalți cavaleri.

Mai înainte iubea membrii ordului, cari l-au primit bine totdeauna; aveă planul să între în ord, văzându-i cât de vitejește s'au luptat lângă Vilna, dar cazul de față îl desiluzionă.

De-ar fi fost vorba, că vor fură pe Danusia, ca în schimb să câștige pe Begrov, n'ar fi zis nimic; dar cruciații nu voiau numai eliberarea lui Begrov, ei voiau să omoare și pe Jurand și poate și pe Danusia, ca să delătura de la ei orice suspiciune.

Asta nu-i conveni, și când Danfeld aminti de Schomberg și de copiii lui Vitold, îl cuprinse un fior în tot trupul și se întrebă în sine, oare cavalerii aceia, cari poartă cruce pe manta, pot săvârși atari cruzimi?... Pentru ca să se simtă liniștit, întrebă pe Danfeld:

— Dacă Jurand se va predă, vei elibera fata, ori ba?

— Nu, căci atunci toți ar ști, că noi am furat-o.

— Și ce vei face cu ea?

Danfeld zise încet:

— Las' numai pe mine, știu eu.

De-Fursi înțelese totul și, infuriindu-se, zise:

— Fratele Ulrich Junghingen, floarea cavalerilor mi-a zis odată: „Între cavalerii bătrâni din Malborg mai sunt unul-doi, cari sunt demni să poarte crucea, iar ceialalți

aduc numai rușine ordului!“ Asta a spus-o fratele marelui măestru.

— Cu toții suntem păcătoși, — zise Danfeld, — dar servim crucii.

— Dar onoarea de cavaler e nimica? Crezi, că lui Dumnezeu îi place dacă faci blăstămății?... Si-acum ascultă: eu nu numai, că nu vă ajut, ci reprob tradarea, înșelăciunea și blăstămăția voastră.

— Așa?... Ți-ai uitat, că Jurand, ți-a răpit totul, și-acum ești cerșitor?... Dacă ordul nu-ți dă o bucată de pâine, poți muri de foame!... Și tu ești numai singur, pe când noi suntem patru... Cum vei fi în stare să ne interzici efectuarea planului nostru?

— Așa, că mă voiu reîntoarce la principele și îi voiu spune totul, — strigă de-Fursi, fără să se cugete.

Cruciații priviră unul la celalalt; Danfeld aruncă o privire semnificativă asupra lui Siegfried Löwe și-apoi zise:

— Cavalerie de-Fursi, dintre străbunii tăi mai mulți au servit ordului; dar tu nu vorești să furi în ord, căci știi, că pe cei netrebnci nu-i primește.

— Da, da; pe oamenii de omenie nu-i primește în ord!

— Grijește! Ordul poate pedepsi și pe aceia, cari nu-i sunt membrii.

La amenințarea asta de-Fursi scoase sabia și declară sărbătorește:

— Mă jur pe sabia asta în formă de cruce, mă jur pe sfântul Dionisie și pe onoarea mea de cavaler, că toate le voiu spune marelui măestru și principelui de Mazovia!

Danfeld se uită iarăș la Siegfried, și-apoi zise:

— Sfântul Dionisie a putut să-și ieie subsuoară capul tăiat, dar al tău de va cădea odată...

— Încă mă ameninți? — zise de-Fursi.

— Nu, ci te voiu omori! — strigă Danfeld.

Și scoțindu-și cuțitul de vânătoare îl înfipse până la prăsele în pieptul lui de-Fursi.

(va urma)

Relațiunea

dintre Legea Nouă și Legea Veche.

(Continuare).

2

Altcum a dispus Provedința divină în Legea Nouă. După moartea pe cruce a Mântuitorului s'a deschis comoara darurilor cerești, ca să se reverse din belșug asupra neamului omenesc.

Legătura din Legea Nouă, au a făcut-o Dumnezeu prin un om ales ca Moise, care a stropit poporul ales cu sânge strein și fără preț, ci însuș s'a intrupat în persoana a doua a Fiului și a stropit neamul omenesc întreg, cu propriul său sânge. Nu a scris acum cele zece porunci pe table de piatră, ci precum a promis prin profeti, le-a pus în inimile credincioșilor. Iar motivul sau îndemnul pentru observarea lor, nu e frica slugarnică, ci iubirea fiască față de Dumnezeu. În L. V. Dumnezeu e un stăpân absolut, șever, la a cărui glas se cutremură tot natul și poporul lui Izrail adunat la poalele muntelui Sinai nu poate asculta pe Dumnezeu, de aceea roagă pe Moise, ca el să grăiască, ca să nu moară de puterea și tunetul aceluia glas dumnezeesc.

În L. N. Dumnezeu e Părinte, care ne îndrăgește și ne farmecă prin rostul Fiului său.

Legislatorul Noului Testament n'a adus legi amănunțite cu privire la cultul dumnezeesc, societatea omenească sau cu privire la alte agende externe ale omului, ci s'a mărginit numai la acele, cari nobilitează sufletul, curătesc inima și determină relațiunea omului față de Dumnezeu și față de aproapele. „Să nu gândiți că am venit să stric legea sau prorocii, nu am venit să o stric, ci să o plinesc” zice Mântuitorul. A venit să curătească legea iubirei lui Dumnezeu și a deaproapelui, ce era călcată în picioare la toate popoarele, a venit să o sădească în inima omului, știind prea bine, ca autor al firei omenești, că aceasta lege va fi în stare să dea directivă tuturor faptelor noastre, dupăcum o explică aceasta S. Paul: „Iubirea de-aproapelui rău nu lucrează, drept aceea plinirea legii iubirea este”. (Rom. 13, 10.), ea e „mai pe sus de toate” și e legătura săvârșirii (Col. 3, 14.) Aceasta învățătură a iubirei a încredințat-o Mântuitorul celor doisprezece ucenici ai săi poruncindu-le: „Mergând învățați toate popoarele”. După suirea la ceruri le-a trimis Mângăitorul, ca să-i deștepte și să-i întărească în lupta grea, ce aveau să o poarte în contra lumii păgâne ce se închină la dumnezei streini. Și acești Apostoli au învins lumea și au dus legea iubirei la toate limbile.

Câtă deosebire între aceste două legi și cât de înălțătoare e Legea N. pe lângă cea V.!

În L. V. e exchis tot ce nu e Izrail, L. N. se extinde la tot neamul omeneșc, căci toți suntem de aceeași fire, toți trebuie să ne închinăm la același Dumnezeu, în același scop îl avem cu toții. Acolo toate instituțiunile au menirea de a separa poporul ales de celealalte neamuri, aci cuvintele Mântuitorului nu cunosc deosebire între om și om: „Mergeți, învățați toate popoarele.” Cea mai fidelă icoană a L. N. ne-o dă Isaia profetul: „Va fi în zilele de apoi arătat muntele Domnului și casa lui Dumnezeu pe vârful munților se va înălța mai pe sus de dealuri, și vor veni la dânsul toate neamurile... și vor zice: Veniți să ne suim în muntele Domnului... și ne va spune nouă calea sa și vom merge pe dânsa”. Acest munte al Domnului e biserica Romei ce se înălță măiestos peste dealuri, peste alte biserici, cătră care toate neamurile se îndreaptă.

Casa lui Dumnezeu de pe vârful munților e s. Scaun Apostolic, dela care aflăm cu toată siguranța „calea, pe care vom merge”.

Acest Scaun Apostolic trebuie să aibă deplină autoritate, să fie supremul for al credinței, altcum zădarnică ar fi toată osteneala popoarelor de a urca până la „aceasta casă” așezată în vârful munților, zădarnic ar fi tot îndemnul prorocului, dacă nu am fi pe deplin încredințați, că ne va arăta calea adevărului, pe care rar mergem.

Prin aceasta e asigurată unitatea credinței în L. N. ca și în cea V. Cultul lui Dumnezeu însuși e mai liber acum decât atunci. Centrul cultului dumnezeesc era corul sănt, iar mai târziu biserica din Ierusalim, micul lor loc, unde se puteau aduce jertfe.

Iahve poftea, ca o parte a roadei de peste an să o jertfească. Câte greutateți trebuiau să întâmpine în participarea la cultul divin și la aducerea jertfelor aceia, cari erau departe de Ierusalim, e lucru ușor de înțeles. Și totuși dacă comparăm aceste dificultăți cu înlesnirile ce ni-s'au făcut în L. N. cu privire la s. jertfă, trebuie se constatăm, că a fost neasămănat mai mare răul celor din L. V. decât răul nostru.

(va urma).

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor responsabil: Augustin Gruția

Nr. 55/1911.

(55) (1-3).

Concurs.

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea bisericii gr.-cat. din Cisteiul român, prin aceasta se recearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cauțiunea de 1600 cor. adevă una mie șase sute coroane la Oficiul parohial gr.-cat. din Cisteiul român, cel mult până la 16 Iulie st. n. 1911, 10 ore a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în conziderare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, descrierea tehnică, preliminarul de spese și planul aprobate de Preavenăratul Conzistor Metropolitan la 1 Aprilie 1911 sub Nrul 2298 se pot studia zilnic la oficiul parohial gr.-cat. din loc.

Cisteiul român, la 22 Iunie 1911.

Teodor Abrudan,
paroh gr.-cat.

Iuon Szire,
curator.

MÁTYÁS ȘI TRATTNER

rafinată și depozit liber de spirt, stabiliment pentru denaturare de spirt în BARÓT (cott. Háromszék).

Fabrică (ferbe) și livrează pe lângă condițiunile celea mai favorabile spirt brut, rafinat și denaturat.

Provocându-Vă la această foarte cereți oferte de prețuri.

(56) 1-26

MOBILE!

cine voiește se cumpere mobile bune și trainice să se adreseze cu deplină încredere lui

D. Schmidt

negustor de mobile și măsar în

Medias—Medgyes,

care are un depozit bine asortat cu tot felul de mobile, precum: scaune, divanuri, icoane, oglinzi, apoi mobile de lemn moale și rechizite de culină.

(50) 5-26.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale; mijlocesc împrumuturi personale, hipotecare și amortisaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechizite economice; finanțez parcelări de moșii; esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școli și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efeptuiesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea

(31) 16-52

advocat dipl.

VIII. Aggteleki u. 10. I. 7. Telefon: 171-27

Muschong. Băile Buziaș Phönix apă minerală de Buziaș

SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECA. RECREAZĂ-VINDECA

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

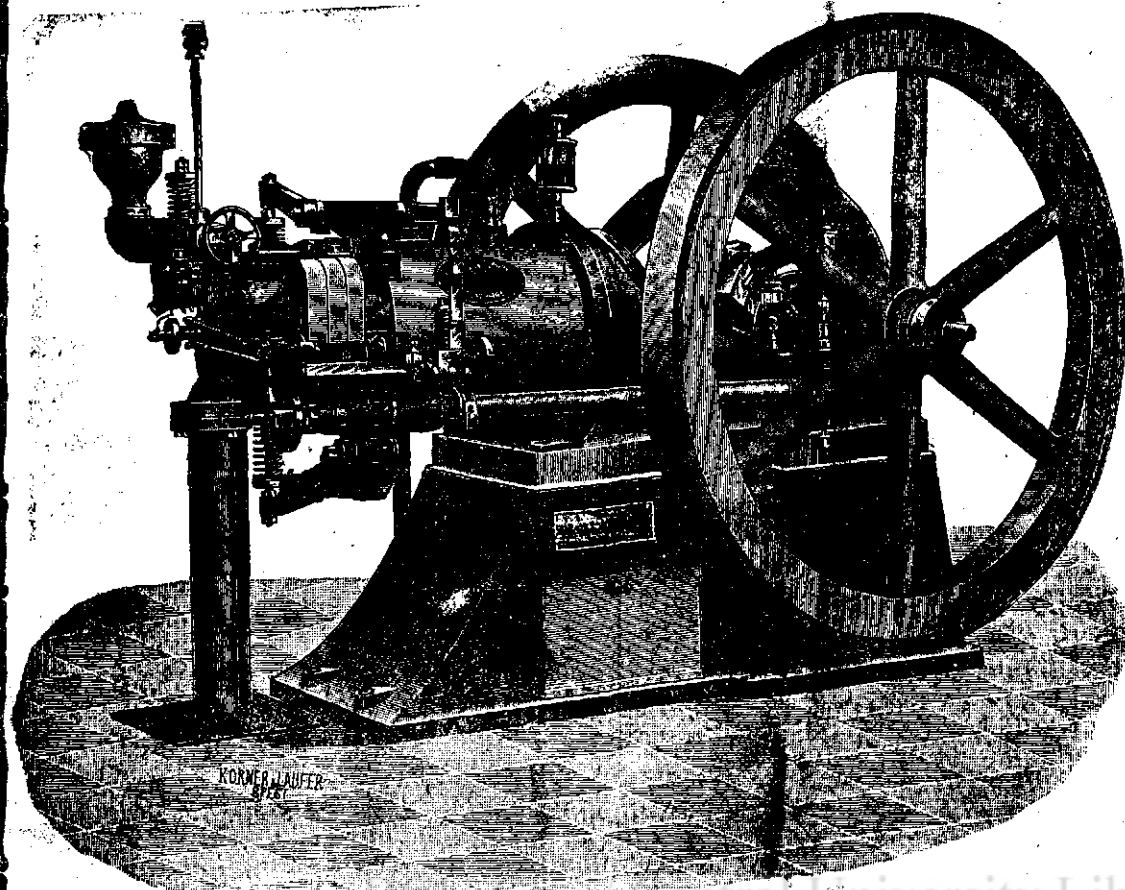
Depozitul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 56-?

== Sprijiniți industria română! ==

PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAȘINI
din Austro-Ungaria

EUGEN NICOLA

Subscrisul recomandă celea mai practice pluguri și mașini economice. În depozitul meu se află totdeauna gata celea mai renumite motoare de benzin, locomobile și garnituri complete pentru imblătit cu motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz sugativ. Mori de măcinat și tot felul de mașini economice, pe cari le vând cu

prețuri moderate și condițiuni de plată favorabile, în rate.

== Cea mai mare garanție. ==

Nime să nu-și cumpere pluguri sau mașini economice până nu cearcă la firma

Eugen Nicola

prima fabrică română de mașini
în Blaj—Balázsfalva.

Deslușiri și informațiuni se dau gratis.

(38) 14—52

== Sprijiniți industria română! ==

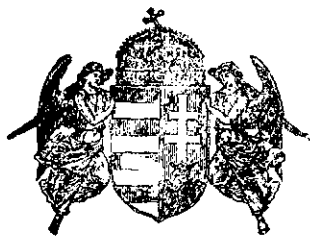
La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnători de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

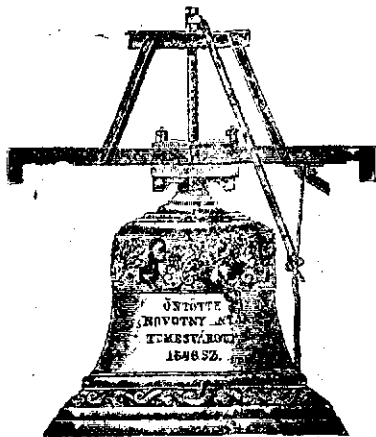
în Timișoara-Fabric

27. 45—52

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrația mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg făcut după sistemul vechiu. Mulțumesc se recomandă spre fabricarea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

== SIBIU ==

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

☞ Asigurări împotriva focului ☞

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☛ Asigurări pe viață ☛

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5.003.540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4.834.801.12
Starca asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119.839.992—
	viață	11.020.266—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2.428.317—

☛ Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții. ☛

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(23) 45—?